

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
Кафедра фізичної культури, біології та основ здоров'я**

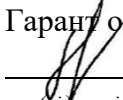
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я**

|                                |   |
|--------------------------------|---|
| <b>освітній ступінь</b>        | бакалавр  |
| <b>галузь знань</b>            | 01 Освіта/Педагогіка                                |
| <b>спеціальність</b>           | 014 Середня освіта                                  |
| <b>предметна спеціальність</b> | 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) |
| <b>освітня програма</b>        | Середня освітня: біологія та здоров'я людини        |
| <b>тип дисципліни</b>          | обов'язкова   |

**ПОГОДЖЕНО:**

Гарант освітньої програми

 Граматик Н.В.

*(підпис, ініціали, прізвище)*

**РЕКОМЕНДОВАНО:**

кафедрою фізичної культури, біології

та основ здоров'я

протокол №1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри




Баштовенко О.А.

**ПОГОДЖЕНО:**

Голова ради з якості вищої освіти

педагогічного факультету

 Сич Ю.І.

*(підпис, ініціали, прізвище)*

**Розробники програми:**

**Мондич Оксана Валентинівна**

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри фізичної культури, біології та

основ здоров'я ІДГУ.

**Рецензенти програми:**

**Баштовенко Оксана Анатоліївна**

кандидат біологічних наук, доцент

кафедри фізичної культури, біології та

основ здоров'я ІДГУ.

## 1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

| Найменування показників  | Розподіл годин за навчальним планом |        |
|--|-------------------------------------|--------|
|  | Денна                               | Заочна |
| Кількість кредитів: 3  | Лекції:                             |        |
|  | 18                                  | -      |
| Модулів:   | Практичні заняття:                  |        |
| Загальна кількість годин: 90   | 12                                  | -      |
| Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3                          | Лабораторні заняття:                |        |
|  | 4                                   | -      |
| Семестр: 5   | Семінарські заняття:                |        |
|  |                                     |        |
| Тижневе навантаження (год.):<br>- аудиторне: 2<br>- самостійна робота: 4 | Консультації:                       |        |
|  | 2                                   |        |
| Форма підсумкового контролю: екзамен                                     | Індивідуальні заняття:              |        |
|  |                                     |        |
| Мова навчання: українська  | Самостійна робота:                  |        |
|  | 54                                  | -      |

## 2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

**Метою дисципліни є** формування психолого-педагогічної компетентності майбутнього вчителя у викладанні в навчальних закладах предметів і факультативних курсів профілактичного спрямування, організації позакласної та позашкільної діяльності з метою формування у дітей і молоді мотивації до здорового і продуктивного способу життя. Надання студентам системи професійних знань, необхідних для здійснення валеологічної освіти у школі; формування у них вмінь і навичок творчо застосовувати знання з психолого-педагогічних і медико-біологічних наук в практиці викладання валеології у школі. Оволодіння майбутніми педагогами такими знаннями, вміннями та навичками, які б сприяли формуванню здоров'язберезувальної компетентності школярів, утвердженню ціннісного ставлення до життя і здоров'я, їхньому фізичному, соціальному, психічному і духовному розвитку.

**Завдання дисципліни включають:** сприяти процесу оволодіння студентами основами формування здоров'язберезувальної компетентності учнів на основі оволодіння ними знаннями про здоров'я та безпеку, практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки, формування в них ціннісного ставлення до життя і здоров'я, сприяння їх фізичному, психічному, соціальному і духовному розвитку; оволодіння сучасними педагогічними технологіями інтерактивної групової роботи;

розвиток в учнів критичного мислення, здатності аналізувати ситуації, робити вибір і брати на себе відповідальність за його наслідки.

**Передумови для вивчення дисципліни:** передбачає вивчення нормативних професійно-орієнтованих навчальних дисциплін: «Психологія», «Педагогіка», «Основи педагогічної майстерності».

**Міждисциплінарні зв'язки:** біологічні дисципліни, природознавство, валеологія, гігієна, анатомія і фізіологія людини інші біологічні дисципліни.

### **3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

#### **1. Знати:**

- теоретичні засади методики навчання основ здоров'я;
- основні характеристики ООЖН-технології;
- структуру навчально-виховного процесу у школі;
- основні нормативно-правові засади предмета «Основи здоров'я»;
- основи побудови змісту навчального предмета "Основи здоров'я";
- способи формування в учнів валеологічних уявлень та понять;
- сучасні активні й інтерактивні методи навчання учнів школи;
- форми організації міжособистісної взаємодії учнів у процесі навчання;
- типи уроків, їх макроструктуру та мікроструктуру;
- засоби наочності, які використовуються в процесі навчання основ здоров'я.

#### **2. Вміти:**

- визначати освітні, розвивальні та виховні цілі з навчального предмета та їх місце в системі освіти;
- вміти структурувати зміст навчального предмету у школі;
- планувати, розробляти методику організації і проведення уроків з основ здоров'я;
- планувати, проводити та аналізувати позаурочну та позакласну роботу валеологічного спрямування;
- визначати актуальні валеологічні виклики сучасності та проблеми

#### **3. Комунікація:**

- ✓ Демонструвати навички усного та письмового спілкування державною мовою, висловлюватись та спілкуватися на тему валеологічної освіти та основ безпеки життєдіяльності;
- ✓ використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій;
- ✓ здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач;

- ✓ прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету;
- ✓ використовувати засоби вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя.

#### 4. Автономність та відповідальність:

- ✓ вчитися упродовж життя й удосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію;
- ✓ аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій;
- ✓ створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.

### Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

| Шифр  | Назва  |
|---|--|
| <b>Загальні компетентності (ЗК)</b>                       |  |
| <b>ЗК2</b>  | Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.   |
| <b>ЗК3</b>  | Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, критично оцінювати соціальні події і явища, прогнозування освітнього процесу  |
| <b>ЗК4</b>  | Здатність до партнерської взаємодії у професійній діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.   |
| <b>ЗК5</b>  | Здатність до партнерської взаємодії у професійній діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.   |
| <b>ЗК6</b>  | Здатність використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології у вирішенні професійних та життєвих завдань.  |
| <b>ЗК7</b>  | Здатність комунікувати державною мовою як усно, так і письмово.  |
| <b>ЗК9</b>  | Здатність працювати в команді та автономно, ефективно комунікувати у полікультурному та трансграничному просторі.  |
| <b>ЗК10</b>   | Здатність ініціювати педагогічні новації, планувати та управляти часом.  |
| <b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)</b> |  |
| <b>ФК1</b>  | Знання і розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.   |
| <b>ФК3</b>  | Здатність до комплексного планування та проектування загальної моделі освітнього процесу з біології та основ здоров'я відповідно до методів, засобів й форм навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу, індивідуальних, вікових особливостей учнів класу та своєрідності школярів з особливими освітніми потребами. |
| <b>ФК4</b>  | Здатність оптимального поєднання традиційних і інноваційних педагогічних технологій у фаховій діяльності, у тому числі й інформаційно-комунікаційні та програмові засоби навчання.   |
| <b>ФК5</b>  | Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології та основ здоров'я, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу; виявляти  |

|   |  |
|---|--|
|   | саморефлексію педагогічної діяльності, проектувати власну траєкторію професійного розвитку, впроваджувати творчі ідеї вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду у площину предметної діяльності.   |
| <b>ФК7</b>                                | Здатність до практичного застосування здоров'яцентрованих природничих знань, теоретично-прикладних засад педагогічного супроводу безпечної життєдіяльності та позитивної соціалізації учнів.   |
| <b>ФК15</b>                               | Здатність аналізувати здоров'я як системну категорію, здійснювати прогнозування стану індивідуального здоров'я та соціуму, здійснювати консультацію з питань здорового способу життя, визначати перспективні шляхи моніторингу здоров'я, володіти інформацією про інноваційні підходи до підвищення резервних можливостей організму людини.  |
| <b>ФК16</b>                               | Здатність організовувати і проводити еколого-валеологічне виховання на уроках і позакласній роботі, профілактику шкідливих звичок, формувати в учнів позитивну мотивацію здоров'язміцнення та пріоритетність здорового способу життя.  |
| <b>ФК17</b>                               | Здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства у процесі професійної діяльності.  |
| <b>Програмні результати навчання(ПРН)</b> |  |
| <b>ПРН2</b>                               | Вміти інтегрувати аксіологічний аспект гуманітарних наук у площину професійної діяльності для розв'язання актуальних проблем світоглядно-мотиваційного виміру сучасної освіти.   |
| <b>ПРН3</b>                               | Володіти науково-педагогічним стилем мислення і корпоративною культурою, критично використовувати світоглядні теорії із дотриманням принципів доброчесності та визнанням авторських прав при розв'язанні соціально-педагогічних і фахових завдань.   |
| <b>ПРН4</b>                               | Знати етичні норми педагогічної діяльності, принципи толерантності, діалогу й співробітництва, цінувати й поважати різноманіття та мультикультурність світу.   |
| <b>ПРН5</b>                               | Розуміти трансдисциплінарність сучасного наукового знання; вміти використовувати зв'язки суміжних галузей для формування цілісної природничо-наукової картини світу.   |
| <b>ПРН6</b>                               | Застосовувати знання з сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних, освітніх і наукових завдань.   |
| <b>ПРН8</b>                               | Вміти діяти автономно та брати відповідальність за результат, працювати в команді, керуючись національними та світовими цінностями.  |
| <b>ПРН9</b>                               | Виявляти здатність до оригінальності та інноваційності в проектуванні траєкторії особистісного та професійного розвитку.   |
| <b>ПРН10</b>                              | Знати основні історичні етапи предметної області та хронологію виникнення основних біологічних понять і теорій, розуміти їх роль у формуванні природничо-наукової картини світу та підтриманні сталості розвитку суспільства.  |
| <b>ПРН13</b>                              | Знати психолого-дидактичні основи організації освітнього процесу з біології та основ здоров'я людини, мати структуровані знання про місце гуманітаристики в системі наук, її предметних і методологічних зв'язках, володіти педагогічною термінологією, впроваджувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у площину професійної діяльності, успішно взаємодіяти з учасниками освітньо-виховного процесу. |
| <b>ПРН14</b>                              | Знати психолого-дидактичні основи організації освітнього процесу з біології та основ здоров'я людини, мати структуровані знання про місце гуманітаристики в системі наук, її предметних і методологічних зв'язках, володіти педагогічною термінологією, впроваджувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у площину професійної діяльності, успішно взаємодіяти з учасниками освітньо-виховного процесу. |

|               |  |
|---------------|--|
| <b>ПРН15</b>  | Вміти проектувати зміст шкільних предметів «Біологія» та «Основи здоров'я» відповідно до принципів і закономірностей навчання, використовуючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання з урахуванням суспільних запитів і державних вимог, застосовувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у професійній діяльності.      |
| <b>ПРН16</b>  | Вміти проектувати зміст шкільних предметів «Біологія» та «Основи здоров'я» відповідно до принципів і закономірностей навчання, використовуючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання з урахуванням суспільних запитів і державних вимог, застосовувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у професійній діяльності.      |
| <b>ПРН17</b>  | Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.  |
| <b>ПРН29</b>  | Планувати та організовувати виховні заходи та застосовувати інноваційні форми, спрямовані на стимулювання здорового способу життя; демонструвати готовність до зміцнення особистісного та суспільного здоров'я шляхом використання чинників здорового способу життя, проведення пропедетико-роз'яснювальної роботи серед учнівської молоді та в соціумі. |
| <b>ПРН 30</b> | Знати теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, розкривати сутність взаємозв'язків та залежностей між природним середовищем і людиною з позиції ноосферної педагогіки.  |

#### 4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

| № з/п | Назви модулів / тем   | Кількість годин<br>(денна форма навчання) |        |                         |             |              |                       |                   | Кількість годин<br>(заочна форма навчання) |        |                         |             |              |                       |                   |
|-------|---|---|--------|-------------------------|-------------|--------------|-----------------------|-------------------|--|--------|-------------------------|-------------|--------------|-----------------------|-------------------|
|       |   | Аудиторні                                 | Лекції | Семинарські (практичні) | Лабораторні | Консультації | Індивідуальні заняття | Самостійна робота | Аудиторні                                  | Лекції | Семинарські (практичні) | Лабораторні | Консультації | Індивідуальні заняття | Самостійна робота |
| 1.    | Методика навчання основ здоров'я як навчальна дисципліна у фаховій підготовці бакалаврів. Предмет, завдання та структура курсу. Методологічні основи викладання основ здоров'я. Зв'язок з іншими дисциплінами. Методи досліджень. | 4   | 2      | 2                       | -           | -            | -                     | 6                 | -  | -      | -                       | -           | -            | -                     | -                 |
| 2     | Особливості формування основ здорового способу життя у школярів. Холістична модель здоров'я. Базові поняття курсу. Базові принципи формування здорового способу життя дітей і молоді. Міжнародний досвід навчання основам         | 4   | 2      | 2                       |             |              |                       | 6                 |  |        |                         |             |              |                       |                   |

|    |  |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |  |
|----|--|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|--|
|    | здорового способу життя.   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |  |
| 3  | Законодавча і нормативно-правова база України щодо здорового способу життя. Валеологічні основи процесу навчання.  | 4 | 2 | 2 |   |   |   | 6 |   |   |   |   |   |   |  |
| 4  | Зміст валеологічної освіти. Напрямки розвитку валеологічної освіти у школі. Аналіз навчальних програм. Вимоги до підручників та посібників з "Основ здоров'я".   | 4 | 2 | 2 |   |   |   | 6 |   |   |   |   |   |   |  |
| 5. | Принципи, методи та засоби навчання основ здоров'я<br>Особистісно-орієнтований підхід в організації навчального процесу. Принципи навчання. Форми навчання основ здоров'я. Урок як основна форма організації навчання, функції уроку з «Основ здоров'я». | 4 | 2 | 2 | - | - | - | 6 |   |   |   | - | - | - |  |
| 6. | Нестандартні уроки. Позаурочні, позакласні та позашкільні форми організації навчання. Шкільні екскурсії. Метод проектів<br>Проблемні ситуації, їх використання на уроках<br>Поняття «дидактичні ігри», їх класифікація                                   | 6 | 2 | 2 | 2 | - | - | 6 |   |   |   |   | - | - |  |
| 7. | Практичні роботи та їх види.<br>Характеристика інтерактивних методів навчання («мозковий штурм»), рольова гра, аналіз конкретної історії, ситуації, робота в малих групах).  | 4 | 2 |   | 2 |   |   | 6 |   |   |   |   |   |   |  |
| 8. | Дидактико-методичні основи організації контрольно-   | 2 | 2 |   |   | - | - | 6 | - | - | - | - | - | - |  |



|                                   |   |           |           |           |          |          |   |           |   |   |   |   |   |   |  |
|-----------------------------------|---|-----------|-----------|-----------|----------|----------|---|-----------|---|---|---|---|---|---|--|
|                                   | оцінювальної діяльності вчителя з «Основ здоров'я». Види, форми і методи контролю та оцінки ефективності навчального процесу. |           |           |           |          |          |   |           |   |   |   |   |   |   |  |
| 9.                                | Кабінет валеології. Дидактичний зміст оформлення кабінету валеології.   | 2         | 2         |           |          |          |   | 6         |   |   |   |   |   |   |  |
| <b>Проміжний контроль МКР</b>     |   |           |           | -         | -        | -        | - |           | - | - | - | - | - | - |  |
| <b>Підсумковий контроль іспит</b> |   |           |           |           |          |          |   |           |   |   |   |   |   |   |  |
| <b>Разом:</b>                     |   | <b>36</b> | <b>18</b> | <b>12</b> | <b>4</b> | <b>2</b> |   | <b>54</b> |   |   |   |   |   |   |  |

## 5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

#### Тема 1. Вступ.

##### *Зміст теми.*

Методика навчання основ здоров'я як навчальна дисципліна у фаховій підготовці бакалаврів. Предмет, завдання та структура курсу. Походження, історія розвитку валеологічної освіти. Методологічні основи викладання основ здоров'я. Зв'язок з іншими дисциплінами. Методи досліджень. Зміст понять «валеологічна освіта» та «валеологічне виховання». Характеристика принципів валеологічної освіти. Навчально-виховне значення шкільного предмету «Основи здоров'я». Місце дисциплін валеологічного спрямування у формуванні загального світогляду людини. Здоров'я дітей та підлітків – основа здоров'я нації. Сучасний стан здоров'я дітей і підлітків в Україні

#### Тема 2. Особливості формування основ здорового способу життя у школярів

##### *Зміст теми.*

Особливості формування основ здорового способу життя у школярів. Холістична модель здоров'я. Базові поняття курсу. Базові принципи формування здорового способу життя дітей і молоді. Міжнародний досвід навчання основам здорового способу життя.

#### Тема 3. Законодавча і нормативно-правова база України щодо здорового способу життя.

##### *Зміст теми*

Законодавча і нормативно-правова база України, яка окреслює напрями діяльності і заходи щодо формування здорового способу життя і безпечної поведінки у дітей і молоді. Міжнародний досвід навчання основам здорового способу життя. Основні поняття курсу «Основи здоров'я». Валеологічні основи процесу навчання.

#### **Тема 4. Зміст валеологічної освіти.**

##### ***Зміст теми***

Напрямки розвитку валеологічної освіти у школі. Аналіз навчальних програм. Вимоги до підручників та посібників з "Основ здоров'я". Особливості програми курсу «Основи здоров'я». Планування роботи вчителя. Структура навчальної програми з «Основ здоров'я». Структура шкільного підручника з інтегрованого курсу «Основи здоров'я»

#### **Тема 5. Принципи, методи та засоби навчання основ здоров'я Форми навчання основ здоров'я.**

##### ***Зміст теми***

Нові вимоги до завдань загальної середньої освіти - формування опорних знань, життєвих навичок і компетентностей, здатності до саморозвитку ісамонавчання. Особистісно-орієнтований підхід в організації навчального процесу. Принципи навчання. Поняття про форми організації навчання . Урок як основна форма організації навчання, функції уроку з «Основ здоров'я». Типологія і структура уроку. Характеристика основних форм організації навчання . Вимоги до уроку. Класифікація уроків. Основні та спеціальні типи уроків (урок-тренінг, урок-екскурсія, урок-зустріч).

#### **Тема 6. Нестандартні уроки.**

##### ***Зміст теми***

Позаурочні, позакласні та позашкільні форми організації навчання. Поняття «нестандартні уроки». Їх види та характеристика. Поняття «тренінг». Мета, зміст, структура тренінгу. Позаурочна форма організації навчального процесу. Форми та види позакласної роботи з «Основ здоров'я». Шкільні екскурсії. Метод проектів. Проблемні ситуації, їх використання на уроках. Поняття «дидактичні ігри», їх класифікація

#### **Тема7. Практичні роботи та їх види.**

##### ***Зміст теми***

Характеристика інтерактивних методів навчання («мозковий штурм», рольова гра, аналіз конкретної історії, ситуації, робота в малих групах). Поняття «дидактичні ігри» . Класифікація дидактичних ігор. Структура та функції дидактичних ігор. Завдання вчителя при підготовці і проведенні дидактичних

ігор на уроках «Основ здоров'я». Вимоги до ігрової діяльності учнів на уроках «Основи здоров'я» ООЖН – освіта на основі набуття життєвих навичок. Значення інтерактивних педагогічних технологій для формування соціально-психологічних компетентностей та посилення мотивації учнів до здорового способу життя. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності: інсценування, рольові ігри, аналіз ситуацій, мозковий штурм, дебати тощо.

## **Тема 8 . Дидактико-методичні основи організації контрольної-оцінювальної діяльності вчителя з «Основ здоров'я».**

### **Зміст теми**

Види, форми і методи контролю та оцінки ефективності навчального процесу. *Види контролю:* попередній, поточний, тематичний і підсумковий. *Методи контролю* як способи, за допомогою яких визначається результативність навчально-пізнавальної діяльності учнів і педагогічної роботи вчителя. *Форми контролю:* фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована, самоконтроль, взаємоконтроль. *Принципи організації контролю і діагностики* за навчальною діяльністю учнів.

## **Тема 9. Кабінет валеології. Дидактичний зміст оформлення кабінету валеології.**

### **Зміст теми**

Загальні положення про кабінет основ здоров'я. Мета і завдання організації кабінетів основ здоров'я. Типи навчальних кабінетів основ здоров'я. Матеріально-технічне забезпечення кабінету основ здоров'я. Навчально-методичне забезпечення кабінету основ здоров'я. Оформлення кабінету основ здоров'я. Керівництво діяльністю кабінету основ здоров'я та організація його роботи

### **5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.**

#### **ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ:**

*Тема 1.* Методика навчання основ здоров'я. Предмет, завдання та структура курсу.

*Тема 2.* Особливості формування основ здорового способу життя у школярів

*Тема 3.* Законодавча і нормативно-правова база України щодо здорового способу життя.

*Тема 4.* Зміст валеологічної освіти.

*Тема 5.* Принципи, методи та засоби навчання основ здоров'я. Форми навчання основ здоров'я.

*Тема 6.* Нестандартні уроки.

### *Лабораторні заняття:*

Тема 1: Нестандартні уроки.

Тема 2: Практичні роботи та їх види.

### **5.3. Організація самостійної роботи студентів.**

| № з/п | Вид роботи   | Кількість годин |        | Форми звітності   |
|-------|--|-----------------|--------|---|
|       |  | денна           | заочна |   |
| 1.    | Опрацювання лекційного матеріалу   | 20              |        | Конспект<br>Усне опитування                                     |
| 2.    | Підготовка до практичних занять.   | 20              |        | Конспект<br>Виступи на семінарських заняттях<br>Усне опитування |
| 3     | Підготовка до модульного контролю  | 10              |        | Модульна контрольна робота                                      |
| 4.    | Виконання індивідуальних завдань за темами:<br>1. підготовка доповідей-есе<br>2. опрацювання наукових статей<br>3. підготовка до презентації результатів дослідження | 10<br>2<br>10   |        | Есе<br>Анотація<br>Презентація                                  |
|       | Разом  | 72              |        |   |

#### **Тематика індивідуальних (групових) завдань**

1. Дайте визначення поняттям про здоров'я, його інтегративний зміст. Складові здоров'я. Критерії здоров'я. Здоров'я і хвороба. Основні чинники, що впливають на здоров'я. Сутність поняття «індивідуальне здоров'я». Соціальні умови здоров'я.

2. Охарактеризуйте нормативно-правову базу формування здорового способу життя через систему освіти.

3. Розкрийте твердження: взаємозв'язок змісту освіти: знань і способів діяльності.

Процес навчання: визначення, сутність. Фактори, що призводять до неуспішної роботи педагогів. Місце навчальної діяльності в природних біологічних ритмах.

Розумове навантаження і втома. Співвідношення та взаємозв'язок між окремими частинами методики навчання та її структурою.

4. Розкрийте поняття процесу пізнання. Формування найпростіших понять, первинних узагальнень у курсі валеології. Розвиток понять. Емпіричні та теоретичні поняття.

5. Дайте визначення формам організації навчального процесу. Вимоги до сучасного уроку. Технологія організації навчання з валеології. Структура

навчального заняття. Комбінований урок. Діяльність учителя під час викладання. Вимоги до відповіді учня.

6. Охарактеризуйте Вимоги до позакласної роботи з валеології. Форми організації позакласної роботи:

- наукова конференція;
- валеологічні свята;
- навчальна ділова гра;
- валеологічних гурток;

Валеологічна освіта як шлях формування здоров'я сучасної людини.

7. Дайте визначення: вимоги до особистості вчителя-валеолога. Традиції: визначення, сутність. Валеологічні функції української родини. Валеологічний світогляд. Валеологічні основи побуту українців.

8. Розкрийте значення кабінету валеології в педагогічному процесі. Дидактичний зміст оформлення кабінету валеології. Дидактичне забезпечення навчальних занять.

9. Розкрийте поняття – системи сприйняття людиною стану середовища існування. Фізіологічні та психологічні особливості функціонування організму людини.

10. Охарактеризуйте природне середовище як необхідну складову життєдіяльності людини.

11. Розкрийте - вплив абіотичних, біотичних та антропогенних факторів середовища на життєдіяльність людини

12. Дайте визначення особливості існування і діяльності людини в техногенному середовищі.

13. Охарактеризуйте безпеку в побуті і здоровий спосіб життя. Основні фактори ризику для здоров'я населення України.

## **6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

*6.1. Форми поточного контролю:* практичні заняття, лабораторні заняття.

**Поточний контроль** має на меті оцінити роботу студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні, лабораторні заняття) та відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни.

Інструментарієм поточного опитування студентів є:

- виступи на практичних заняттях;
- дискусії щодо проблемних питань;
- усне опитування;
- письмове експрес-тестування.

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді презентацій та ін.

### 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом.

#### ***Зразок варіанту модульної контрольної роботи:***

1. Поняття про здоров'я, його інтегративний зміст. Складові здоров'я. Критерії здоров'я. Здоров'я і хвороба.
2. Групові методи навчання. Переваги та особливості.
3. Значення кабінету валеології в педагогічному процесі. Дидактичний зміст оформлення кабінету валеології.

### 6.3. *Форми підсумкового контролю:* іспит.

## **7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Засобами оцінювання знань студентів включають в себе ряд блоків:

- а) *контроль засвоєння теоретичних знань* (опитування на семінарських заняттях);
- б) *контроль самостійної роботи студентів* (наскрізні проекти, навчальні проекти, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних і групових завдань);
- в) *виконання модульної контрольної роботи.*

## **8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

### **8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.**

Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС в ІДГУ» із урахуванням вагових коефіцієнтів:

[http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja\\_\\_\\_pro-porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahren-zi-zminamy.pdf](http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja___pro-porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahren-zi-zminamy.pdf)

|                                    | <b>Поточний контроль</b>   | <b>Проміжний контроль</b>  | <b>Підсумковий контроль</b>                             |
|------------------------------------|--|--|---|
| <b>Максимальна кількість балів</b> | <b>40 балів</b> – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4 | <b>10 балів</b> – за результатами виконання модульної контрольної роботи | <b>50 балів</b> – за результатами відповіді на екзамені |

|                                     |                 |                |                 |
|-------------------------------------|-----------------|----------------|-----------------|
| <b>Мінімальний пороговий рівень</b> | <b>20 балів</b> | <b>6 балів</b> | <b>25 балів</b> |
|-------------------------------------|-----------------|----------------|-----------------|

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою:

| <b>Підсумковий бал</b> | <b>Оцінка за традиційною шкалою</b> |
|------------------------|-------------------------------------|
| 90-100                 | відмінно                            |
| 89-70                  | добре                               |
| 51-69                  | задовільно                          |
| 26-50                  | незадовільно                        |
| 1-25                   |                                     |

## **8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.**

### **Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів**

| <b>Оцінка</b>  | <b>Критерії оцінювання навчальних досягнень</b>   |
|----------------|---|
| <b>5 балів</b> | Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. |
| <b>4 бали</b>  | Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.  |
| <b>3 бали</b>  | Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.   |
| <b>2 бали</b>  | Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє   |

|                |   |
|----------------|---|
|                | навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.  |
| <b>1 бал</b>   | Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. |
| <b>0 балів</b> | Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.  |

**Самостійна робота** студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при поточному оцінюванні.

**Заохочувальні бали студент отримує за такі види робіт:**

- доповідь на науковій конференції з тематики дисципліни за рівнями:
- міжвузівська (5 балів);
- в університеті (3 бали);

Наукова стаття з тематики дисципліни:

- у виданнях університету (3 бали); - в інших наукових виданнях (5 балів);
- у міжнародних виданнях(10 балів).

### **8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань.**

**Оцінювання ІНДЗ здійснюється за такими критеріями:**

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- можлива наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення.

**Оцінювання індивідуальних завдань проводять за 4 бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):**

**1.** Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:

- укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
- викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;



- уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її й обґрунтувати ухвалене рішення;

- упевнено відповідати на запитання викладача й без зауважень із їх боку;

**2.** Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;

- укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

- не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;

- уміти обґрунтувати ухвалене рішення;

- добре відповідати на запитання викладача.

**3.** Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;

- розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо вирішення;

- позитивно відповідати на запитання викладача;

- допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути, власне кажучи, правильні.

**4.** Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, зазначених вище.

Критерії оцінювання *есе*: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання *питань для самостійної підготовки* є вміння студента визначати ключові позиції та тезово розкрити зміст питання.

Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Критеріями оцінювання роботи з *першоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.

Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

#### *8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи*

Проміжний модульний контроль проводиться у формі письмових відповідей на теоретичні питання. Оцінювання проміжного контролю здійснюється за

шкалою: - від «0» до «10». Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, аналіз теоретичного матеріалу, вміння обґрунтовувати власну думку.

#### *8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.*

Загальна сума балів для отримання заліку складається за оцінками поточної роботи (40 балів) та результатами модульної контрольної роботи (10 балів), іспит (50 балів).

## **9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

### **Методичне забезпечення:**

1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни
2. Нормативні документи; ілюстративні матеріали.
3. Мультимедійні засоби (електронні підручники, словники, відео-матеріали; ресурси Інтернету).
4. Пакет тестових завдань.
5. Система дистанційного навчання «Moodle».

## **СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

**Інноваційні методи навчання** – це не лише використання найсучасніших технологій чи постійне наздоганяння останніх трендів освіти, це методи викладання й навчання. Усі вони стосуються використання нових стратегій навчання, які більше зосереджуються на студентах. Ці інноваційні заохочують студентів активно приєднуватися та спілкуватися зі своїми однокласниками та викладачем. На відміну від традиційного викладання, яке в основному зосереджується на тому, скільки знань ви можете передати своїм студентам, інноваційні способи викладання глибоко вивчають те, що студенти справді вилучають із того, що ви викладаєте під час лекцій.

Ми використовуємо **метод проектів**. Усі студенти працюють над проектами в кінці тем. Проектне навчання також обертається навколо проектів, але воно дозволяє студентам вирішувати реальні проблеми та придумувати нові рішення протягом більш тривалого періоду часу. Це робить заняття веселішими та цікавішими, у той час як студенти вивчають новий вміст і розвивають такі навички, як дослідження, самостійна робота та робота з іншими, критичне мислення тощо.

У цьому методі активного навчання ми працюємо в якості гідів, а студенти беруть на себе відповідальність за навчальну подорож. Навчання таким чином може призвести до кращого залучення та розуміння, розпалити творчість студентів і сприяти навчанню протягом усього життя.

**Навчання на основі запитів.** Навчання на основі запитів також є різновидом активного навчання. Замість лекції мцжливо починати заняття із питань, проблем або сценаріїв. Він також включає проблемне навчання і не дуже залежить від вас; у цьому випадку ви, швидше за все, будете фасилітатором, а не лектором.

Студентам необхідно дослідити тему самостійно або з групою, щоб знайти відповідь. Цей метод значною мірою допомагає їм розвинути навички вирішення проблем і дослідження.

**Навчання «рівний».** Учні краще розуміють і опановують знання, коли вони можуть їх чітко пояснити. Під час презентації вони можуть заздалегідь вчити напам'ять і говорити вголос те, що запам'ятали, але щоб навчити своїх однолітків, вони повинні добре розуміти проблему. Студенти можуть взяти на себе провідну роль у цій діяльності, вибравши сферу інтересів у рамках предмета. Надання студентам такої автономії допомагає їм розвинути почуття причетності до предмета та відповідальності за його викладання. Надання студентам можливості навчати своїх одногрупників підвищує їхню впевненість, стимулює самостійне навчання та покращує навички презентації.

## 10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### 10.1. Основна література

1. Волощанюк В. Формування здоров'язберезувальних технологій у початкових класах / Валентина Волощанюк. // Початкова школа. – 2015. – №5. – С. 55–57.
2. Гриньова М.В. Методика викладання валеології: Навчально-методичний посібник. – Полтава: АСМІ. – 2003. – 220с.
3. Демченко І. Л. Основи здоров'я: моніторинг і оцінка впровадження навчальної програми : навчально-методичний посібник для методистів і учителів загальноосвітніх навчальних закладів /І. Л. Демченко, К. С. Костенко, К. Поп - К., 2006. - 82с.
4. Ковальчук Г. Методика викладання валеології, основ безпеки життєдіяльності у початковій школі: [для фахівців І (Бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / Ковальчук Галина Ярославівна. – Дрогобич: Редакційний відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. – 68 с.
5. Ковальчук Г.Я. Методика викладання валеології. Методичні матеріали до самостійної роботи / Г. Ковальчук. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – 91 с.
6. Сливка Л. Теоретико-методичні аспекти викладання валеології та основ

безпеки життєдіяльності в початковій школі: [навч.-метод. посіб.] / Лариса Сливка. – Івано-Франківськ: НАІР, 2012. – 204 с.

7. Сулима А.С. Методика навчання основ здоров'я, валеології та проведення виховної роботи з формування мотивації до здорового способу життя: тексти лекцій: навчально-методичний посібник для студентів ступеня вищої освіти бакалавр освітньої програми Середня освіта. Здоров'я людини спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини). Вінниця: 2019. 182с

8. Шиян О. І., Павлова Ю. О., Іванова М. А. [та ін.] ; за наук. ред. Олени Шиян. - Л., 2010. - 216 с.

9. Шаповалова Т. Г. Методика навчання валеології, основ здоров'я та безпеки життєдіяльності в початковій школі : навч.-метод. посіб. / Т. Г. Шаповалова ; Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – 176 с.

### *10.2.Допоміжна література*

1. Воронцова Т. В. Захисти себе від ВІЛ, тренінги життєвих навичок : посібник для учнів старшого підліткового та юнацького віку (15 - 18 років) за програмою тренінгового курсу «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ» / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко . - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. - 168 с.

2. Рівень поширення і тенденції вживання тютюну, алкогольних напоїв, наркотичних речовин серед учнівської молоді України: 2011 / [О. М. Балакірева, Т. В. Бондар, Ю. П. Галіч та ін.]. – К. : ТОВ ВПК «ОБНОВА», 2011. – 176 с.

3. Розвиток партнерства. Формування мотивації до ведення мотивації здорового способу життя серед молоді: Практи. поради та приклади : [інформ. зб. з життєвих навичок] / [авт.-упоряд. Марі-Ноель Бело]. – К.: Генеза, 2005. – 48 с.

4. Соціально-просвітницькі тренінги з формування мотивації до здорового способу життя та профілактики ВІЛ/СНІДу : навчально-методичний посібник для викладачів валеології, основ медичних знань та безпеки життєдіяльності, вчителів основ здоров'я, студентів вищих навчальних закладів С. В. Страшко, Л. А. Животовська, О. Д. Гречишкіна [та ін.] - К.: Освіта України, 2006. - 260 с

### **Інформаційні ресурси**

1. <http://arr.chnu.edu.ua/handle/123456789/184>

2. <http://mon.gov.ua>.

3. <http://pidruchniki.ws>.

4. <http://pidruchnyk.com.ua>.

5. <http://www.ranok.com.ua/info-osnovi-zdorovya-3-klas-robochij-zoshit-do-pidruchnika-i-d-bekha-t-vvorontsovoji->

6. <http://arr.chnu.edu.ua/handle/123456789/184> [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: 1.  
<http://arr.chnu.edu.ua/handle/123456789/184>.<http://mon.gov.ua>.
7. <http://www.ranok.com.ua/info-osnovi-zdorovya-3-klas-robochij-zoshit-do-pidruchnika-i-d-bekha-t-v-vorontsovoji-14212.html>. [Електронний ресурс]
8. <http://pidruchniki.ws>. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: 1.  
<http://pidruchniki.ws..ua>. 14212.html.
9. <http://www.brogenslade.com/lekczi-z-ekolog/233-factoriseredovischa-zagaln-zakonomirnosti-h-na-jiv.organizmi.html>.
10. <http://-msdic.com.ua/index>.

**11. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В  
20\_\_ / 20\_\_ Н.Р.<sup>1</sup>**

---

<sup>1</sup> Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року